

ТЭМЫ — НАДЗЁННЫЯ

ФОТА БЕЛТА

Прычым бізнес павінен прыносіць карысць не толькі інвестарам, але і дзяржаве, рэзюмаваў ён.

Што датычыцца прыватнай уласнасці на зямлю, спяшацца тут не трэба, лічыць кіраўнік дзяржавы. «Не гатовы пакуль для гэтага. Тым больш што аддаём зямлю ў арэнду на працяглы перыяд — калі ласка, ідзі, працуй, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Кажуць, маўляў, калі зямля будзе ў прыватнай уласнасці, то яе не адбярдуць. Ды кінце: калі вы парушыце закон, то адбярдуць, у нас жа ў адпаведнасці з законам вызначана канфіскацыя маёмасці».

Прэзідэнт лічыць лішнім зацыклівацца на пытанні прыватнай уласнасці на зямлю. «У нас ёсць усё для таго, каб працаваць справядліва і сумленна. Калі ты ўзяў зямлю для сельгаспрызначэння ў арэнду — займайся сельскай гаспадаркай, калі ўзяў зямлю пад прыватны ўчастак і для абслугоўвання дома — будуй дом і займайся прыватным участкам, толькі не хлусі, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — У нас зямля дагледжаная, усе зайздросцяць. У тым ліку і таму, што яна не ў прыватнай уласнасці».

Канфліктаў з Расіяй быць не павінна

Расіяне заўсёды былі для Беларусі блізкімі людзьмі, заявіў Аляксандр Лукашэнка «Пакуль я — Прэзідэнт, ніводны камень у бок рускага чалавека, расіяніна кінуць не будзе», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка назваў цяперашні стан беларуска-расійскіх адносін важнейшым пытаннем. «Тэма вельмі вострая. Баюся сказаць лішняе, з аднаго боку. А з іншага — сітуацыя ўжо дайшла да таго, што я мала што маю права ўтойваць», — адзначыў Прэзідэнт. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што ў яго складваюцца часам няпростыя, але ў цэлым добрыя адносіны з расійскім Прэзідэнтам Уладзімірам Пуціным.

Але, як звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка, у Расіі дзейнічаюць розныя сілы, у тым ліку і ў кіраўніцтве краіны. У выніку «некаторыя рэчы разыходзяцца з меркаваннем і рашэннямі самога Прэзідэнта», канстатаваў беларускі лідар.

З-за няроўнасці цэн на беларускім і расійскім рынках Беларусь страціла \$15 млрд, заявіў Аляксандр Лукашэнка. «Яны прызнаюць гэту лічбу і далі цяпер нам аж \$5 млрд крэдытаў. Ну добра, узяць у нас \$15 млрд праз цэны, потым нам жа даць нашы грошы (і тое, толькі трэцюю частку) пад працэнт у тры разы больш, чым МВФ. Гэта нармальна?» — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Пры гэтым у Расіі агучваецца крытыка ў адрас Беларусі, у свой час там знялі цыкл фільмаў «Хросны бацька». «Я не бачыў ніводнага, усё збіраюся да гэтага вярнуцца, паглядзець, аб чым яны. Але кажуць, што даходзіць да знявагі Прэзідэнта. Гэта што, нармальна? А мы ж дамовіліся з расіянамі, з прэзідэнтамі: мы можам спрацаваць, колькі хочаце, але не дапускаецца зневажанне адзін аднаго», — сказаў кіраўнік дзяржавы, звярнуўшы ўвагу, што ў Беларусі такіх выказванняў у адрас Прэзідэнта і прэм'ер-міністра Расіі не было. «Пачынаецца ад асабістага — да эканомікі. Гэта не нармальна, гэта трэба заканчваць», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Ён сказаў, што Беларусь падала ў суд наконт скарачэння паставак расійскай нафты. «Спрэчка ішла выключна наконт газу. Яны пачалі ў парушэнне ўсіх дамоўленасцей рэзаць нафту. Мы звярнуліся, вядома, у суд. Судовы разбор будзе», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Пры гэтым ён падкрэсліў, што Беларусь і Расія — дзве самыя блізкія краіны, і такія канфлікты не павінны быць.

Далей Прэзідэнт адзначыў, што Беларусь не парушыла ніводнага дагавора з Расіяй. «Іншая справа, — сказаў ён, — расійскі бок. Па нафце дамовіліся 24 млн т штогод пастаўляць. Да 18-ці скарацілі, потым да 16-ці нібыта хочучы, а наогул гавораць — 12 будзем пастаўляць», — расказаў Прэзідэнт. Закранаючы перагаворы па кошце расійскага газу для Беларусі, Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што Беларусь у 2016 годзе плаціла \$107 за тыс. куб.м, хоць павінна была плаціць \$83 — па формуле роўнадаходных цэн і з улікам спаду кошту нафты на сусветных рынках.

Раней агавораная для Беларусі цана складала \$132,77 за тыс. куб.м. Расійскі бок, як адзначыў Прэзідэнт, палічыў, што Беларусь недаплаціла \$550 млн, калі зыходзіць з цаны ў памеры \$132,77 за тыс.куб.м, і запатрабаваў гэту суму вярнуць. «Вярніце нам \$550 млн і іншае. І ўсё там зайшло ў тупік», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Паводле слоў Прэзідэнта, расійскім кіраўніцтвам прапанаваліся розныя варыянты ўрэгулявання гэтай сітуацыі, праблема пакуль застаецца нявырашанай.

Пагранічная зона — чыста палітычны выпадак

Што датычыць увядзення Расіяй пагранічнай зоны на граніцы з Беларуссю, то гэта, на думку Аляксандра Лукашэнка, з'яўляецца чыста палітычным выпадкам.

«Яны ад каго граніцу закрываюць сёння? Што гэта за пагранічная зона 30 км? Яны што, лепш абараняюць граніцу, чым мы? У тысячу разоў горш. І ў іх ёсць дзе абараняць граніцу. Гэта (увядзенне Расіяй пагранічнай зоны), лічу, чыста палітычны выпадак. Нельга гэтага рабіць», — перакананы Аляксандр Лукашэнка. Прэзідэнт заўважыў, што ўстанавленне пагранічнай зоны расійскі бок апраўдвае ўвядзеннем п'яцідзённага бязвізавага ўезду ў Беларусь для грамадзян 80 краін. Аднак пры гэтым не гаворыцца, што такі загад быў падпісаны Федэральнай службай бяспекі Расіі яшчэ ў канцы снежня 2016 года.

Кіраўнік дзяржавы таксама звярнуў увагу на той факт, што ў свой час Беларусь неаднаразова прымала рашэнне не закрываць граніцу з Расіяй, нягледзячы на розныя знешнія фактары.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што бязвізавы ўезд у Беларусь ніяк не паўплывае на нацыянальную бяспеку Расіі, паколькі мытны і пагранічны кантроль у пункце прыбыцця іншаземцаў беларускі бок адмяняць не мае намеру. Да таго ж Беларусь і Расія карыстаюцца адзіным спісам грамадзян, чыё знаходжанне ў краінах непажадана. «Мы свята аберагаем агульную прастору. Для нас расіянін ніколі не быў чужым чалавекам і не будзе. Гэтыя бяздумныя нескардынаваныя крокі, якія толькі пагаршаюць нашы адносіны, рабіць нельга», — лічыць беларускі лідар.

Нафтагазавая сітуацыя: прагрэс пакуль адсутнічае

Аляксандр Лукашэнка таксама канстатуе адсутнасць прагрэсу ў перагаворах з Расіяй па пастаўках у Беларусь нафты і газу. Паводле яго слоў, урады Беларусі і Расіі да гэтага часу працуюць па гэтым напрамку.

«Дамовіцца пакуль не змаглі. І пачалася ўжо нейкая валакіта: то яны згаджаюцца, добра, давайце па-старому працаваць, то праз суткі гэта не падыходзіць, таму што начальнікі нібыта не згадзіліся. Ідзе гэта цяганіна», — падкрэсліў Прэзідэнт. Ён нагадаў, што ў нафтагазавай сферы Беларусі і Расія працавалі па формуле роўнадаходных цэн. Калі сусветныя цэны на нафту былі высокія, адпаведна каштаваў і газ. «І Беларусь плаціла гэту цану», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Затым кошт нафты знізіўся, тое ж адбылося і з цаной на прыродны газ.

Расійскі бок адмаўляецца прадаваць газ па дагаворанай цане, матуючы гэта тым, што ранейшая

цана нібыта і без таго самая нізкая. Такую пазіцыю Аляксандр Лукашэнка лічыць нелагічнай, паколькі ў бакоў ёсць дамоўленасці, якія трэба выконваць. Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што нафтагазавая спрэчка можа прывесці да эскаляцыі па многіх напрамках. «Так яно і атрымліваецца — мы ўжо да меж дайшлі», — заўважыў Прэзідэнт.

Як сказаў Прэзідэнт, за нанясенне ўрон Беларусі з-за праблем з пастаўкамі прадуктаў харчавання на расійскі рынак на кіраўніка Рассельгаснагляду Сяргея Данкверта трэба ўзбудзіць кримінальную справу. «Трэба вывучыць пытанне, Ігар Анатольевіч (міністр унутраных спраў Беларусі), і ўзбудзіць кримінальную справу па Данкверце, як некалі па Керымаве і Баўмгертнеры было, за нанясенне ўрон дзяржаве», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што «ўсе гэтыя Данкверты — людзі зацікаўленыя». «У кожнага — вялікія латыфунды, яны самі часта з'яўляюцца вытворцамі таго ці іншага прадукту. Яны, вядома, па якасці і цане не могуць канкураваць з беларускай прадукцыяй. Цяпер вы разумееце, чаму ўстанавліваюцца гэтыя бар'еры», — растлумачыў кіраўнік дзяржавы і нагадаў, што Расія закупляе каля 7 млн т малочнай прадукцыі. «Мы ж пастаўляем ім крыху больш за 4 млн т — 3 млн т яшчэ свабодна. Дык чаго вы ўпіраецеся, чаго блакіруеце беларускі тавар? Нам жа яго трэба прадаць, каб заплаціць за нафту і газ. Я расійскаму боку заўсёды аб гэтым кажу — мы на гэтым не нажываемся», — канстатаваў ён.

Гістарычнае мінулае даражэйшае, чым нафта

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што Беларусь можа абысціся без расійскай нафты, хоць гэта і будзе цяжка.

«Нам будзе вельмі цяжка, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Але свабода, незалежнасць не ацэньваюцца нікімі грашамі». Прэзідэнт падкрэсліў: «Гэта несупастаўна, калі на адной чашы незалежнасць, а на другой — расійская, іранская, азербайджанская або амерыканская нафта». «Незалежнасць, прыстойнасць, наша гістарычнае мінулае даражэйшае, чым нафта», — дадаў беларускі лідар.

Беларусь усё роўна знойдзе выхад, прадоўжыў Аляксандр Лукашэнка. «Гэтага ў Расіі, на жаль, не разумеець», — канстатаваў ён. Прэзідэнт назваў магчымыя прычыны цяперашняга стану беларуска-расійскіх адносін. «Напэўна, у Расіі з'явілася нейкая насяржанацтва, што Беларусь пойдзе на Запад», — выказаў меркаванне беларускі лідар. Некаторыя расійскія СМІ крытыкуюць за гэта кіраўніка знешнепалітычнага ведамства Беларусі Уладзіміра Макея. «Ніякі Макей без згоды Прэзідэнта не вядзе перагаворы ні ў Бруселі, ні ў Берліне, ні ў Вашынгтоне. У Расіі ўсе павінны разумець, што гэта ўзгодненая пазіцыя, на якую мяне некалі падштурхнуў мой сябар, Прэзідэнт Пуцін», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што калі Беларусь яшчэ знаходзілася пад санкцыямі, Уладзімір Пуцін раіў яму выйсці з заходнімі калегамі на нармальныя адносіны. Цяпер, пасля адмены санкцый, яны развіваюцца больш актыўна, але не на шкоду ўзаемадзеяння з Расіяй. «Расія — гэта святое», — падагульніў Прэзідэнт.

У гэтай сувязі кіраўнік дзяржавы адзначыў, што не заўсёды расійскі бок прымае беларускую дэлегацыю належным чынам. Паводле слоў Прэзідэнта, часам стаўленне да беларускай дэлегацыі наплява-

цельскае. «Прыязджаюць міністры — з імі размаўляць не хочучы. Проста напляваць на стайленне», — расказаў Аляксандр Лукашэнка. «Было так, што нават некаторыя вышэйшыя службовыя асобы ехалі, сядзелі ў прыёмнай з раніцы да вечара», — дадаў Прэзідэнт. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што не будзе на гэта спакойна глядзець, і інфармаваў аб сітуацыі расійскага калегу.

Аляксандр Лукашэнка катэгарычна абвергнуў чуткі пра тое, што Беларусь быццам пераклейвае наклейкі на санкцыйныя прадукты. «Такі момант — Украіна, Захад, эмбарга і іншае. Калі Расія ўывала эмбарга — яны з намі не раіліся. Пры гэтым мы як знешняя граніца з Польшчай, Украінай, Літвой і Латвіяй выконваем ролю адзінай граніцы. Мы паабяцалі, што такія тавары прапускаць у Расію не будзем. Але калі мы атрымліваем сыравіну — малако, яблыкі, рыбу і іншае — мы перапрацоўваем яе, і іншае — мы перапрацоўваем яе, гэта іншы тавар, гэта прадукт ужо глыбокай перапрацоўкі», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што практычна ўся прадукцыя, вырабленая з імпартавамай сыравіны, пастаўляецца на ўнутраны рынак. «Мы ім паставім выключна беларускае, у нас пры гэтым, як у савецкія часы, на экспарт якасць павінна быць ідэальная. Транзіту мы ў Расію не накіроўваем», — канстатаваў кіраўнік дзяржавы. Прэзідэнт расказаў, што і ў Беларусі выяўляюцца выпадкі, калі сапраўды пераклейваюцца наклейкі або падробляюцца накладныя на санкцыйныя прадукты. «Але гэта мізэр, гэта нават не паўпрацэнта, гэта сотыя працэнта. І мы з гэтым змагаемся», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка і растлумачыў, што часцей за ўсё такія махінацыі ажыццяўляюцца пры непасрэдным удзеле расійскіх мытнікаў і іншых службовых асоб.

Кіраўнік дзяржавы таксама сказаў: «У мяне прасяць забясплатна аддаць высокатэхналагічныя прадпрыемствы. Гэта па-брацку? Гэта прыстойна?»

Як удакладніў Аляксандр Лукашэнка, у свой час размова ішла аб продажы на нявыгадных для Беларусі ўмовах «Інтэграла», МЗКЦ, «Пеленга» і «Гродна Азота», а таксама аб далучэнні МАЗа да КамАЗа. Аднак ён не згадзіўся.

«Мы расіянам гаворым: давайце вашы і нашы лепшыя прадпрыемствы ахоўваць, давайце не будзем ствараць альтэрнатыўныя прадпрыемствы ў Расіі. Ну навошта ствараць, напрыклад, вытворчасць БелАЗ у Расіі?» — задаўся пытаннем Прэзідэнт.

«Я часта Пуціну гавару: калі «лясне» наша эканоміка, як мінімум дзесяць мільянаў праблем з'явіцца ў цябе і ў прадпрыемстваў. Дык калі мы адзіныя, трэба дапамагача хаця б крэдытамі, я не гавару — субсідзіраваннем, крэдыт даць гэтым прадпрыемствам, каб яны працавалі», — дадаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт катэгарычна ўпэўнены, што ні адзін рускі чалавек не паверыць, што Лукашэнка вораг Расіі. «Я не прэтэндую ні на што расійскае, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Але вы гэта робіце дарэмна, на гэтым вы пацерпіце вялікае паражэнне. Ні адзін рускі чалавек, ні адзін расіянін не паверыць, што Беларусь, што Лукашэнка — вораг Расіі, чужы, што ён на Захад павярнуўся і яшчэ некуды. Гэтану не павераць. І ваша кіраўніцтва на гэтым апячэцца», — сказаў беларускі лідар, звяртаючыся да ўдзельніка сустрэчы з РФ, які задаў пытанне. «Вось самы страшны карань зла. Так нельга паводзіць сябе», — перакананы Аляксандр Лукашэнка.